

2000. Hon eitur William um-mælir fagrar listir. William Heinesen skrivaði, sum øll vita, bókur sínar á donskum, men hann hevur skrivað fleiri greinir á føroyskum - um tónlist og myndlist, skaldskap og kór-framförlur. Tann elsta greinin er frá 1924 og tann yngsta frá 1984. Jóhannes Enni savnaði hetta tilfarið, Marianna Debes Dahl og Árni Dahl greiddu til prentingar.

Spøl og stórar bókur

Nógv er komið frá Føroya Skúlabókagrunni í ár og fleiri bókur eru væntandi. Í vár gav forlagið út seks spøl, ið eru lagad til føroysk vörðskifti. Talan er um spólini Minnisspæl, Myndaspæl, At skyna á klokku, Øvat, Mær dæmar at rokna og Orð og minni.

Í næstum kemur Døgurðabókin - hin reyða út. Maria Vilhelm hevur lagt til rættis. Bókin er skipað sum grøna Døgurðabókin, ið kom út á júlum 1994. Dentur er lagdur á at gera mat úr tilfari, ið er at fáa í øllum vanligum bygðahandlum, flakavirkjum og frá bóndum. Brúktar eru bæði serføroyskar og útlendskar uppskriftir.

Fyrr í ár kom bókin Rura - Rørslumening og sansaskipan hjá føroyskum børnum eftir Tóru Tóróddsdóttir við myndum og tekningum hjá ávíkavist Olav Schneider og Olivuri við Neyst. Bókin er um børn, sum hava linan kropp, orka illa, og eru óstortlig og klombrut. Annars heilt vanlig børn við góðum skili og evnum, men sera truplum gerandisdegi í skúla og spæli.

Villini ságdjór í únorðri er bók, sum Dorete Bloch hevur skrivað og Edward Fuglø hevur gjørt myndirnar til. Bókin, sum kom út tíðliga í summer, er á høgum fakligum støði, har tilfarið er grundad á viderkend granskingsúrslit, ið fingin eru til vega í altjóða høpi og í Føroyum.

Alfrøðin Heimsins lond er nýliga komin. Bókin lýsir hvørt landið sær, greiðliga og væl, og er tí ein góður leiðvisari í londum og heimsportum í dagsins umskiftliga heimi. Magni Joensen tyddi. Ein endurskoðað útgáva av Sögu okkara 2 eftir Christian Høj kemur út nú. Vitanin um sögu okkara er økt, og aðrar áskoðanir eru eisini á ymisk fyrirbrigdi í söguni. Hetta

eru orsaker til, at ávísar broytingar og rættingar eru framdar. Dagföringarnar hava Jens Chr. Carlsson og Jørgin M. við Úlvsa skrivað. Edward Fuglø hevur myndprýtt.

Stuttsøgusavnið Ábal og aðrar søgur eftir Sverra Patursson við tekningum hjá Tove Askham er eisini komið. Bókin er um vinarlag, kærleika, deyða, sorg og menniskjans torgreinda sinni.

Eisini Skúlabókagrunnurin gevur bók út í sambandi við 100 ára dag William Heinesens í januar. Talan er um bókina Stjørnuyrkjarin Undir Varða, ætlað miðnámskúlanæmingunum, og skrivað hava Kristinbjørg Høgnesen og Ann Ellefsen.

Seks frá Mentunargrunninum

Allar útgávurnar hjá Mentunargrunni Studentafelagsins í ár koma nú til jóla. Í vikuni kom yrkingasavnið Speispei spei eftir Tórodd Poulsen, ein av mest sermerktu hövundunum í Føroyum. Í hesi vikuni kemur stór skaldsøga eftir Jens Paula Heinesen Ein ódeyðilig sál - og aðrar. Í nýggju skaldsøguni um Mass Foss, Hugin, Lisbittu og mong onnur kann lesarin enn eina ferð flyta seg inn í eina fjølbroytta verð, sum er so beistaktiga lík okkara egnu.

Suðar dýpið reyða er heitið á søguligari skaldsøgu eftir Bergtøru Hanusardóttir. Bókin fer fram í 18. öld og sigur frá kvinnu, sum missir mannin og gerst góð við beiggja hansara. Tað var ikki loyvt tá á døgum og mett sum blóðskend.

Tvey greinasøvn koma frá Mentunargrunninum, Undergrounding 2 eftir Jóanes Nielsen og Mentir og mentaskapur eftir Carl Jóhan

Jensen. Tað er minni enn so altíð við mýkindum, tá ið Jóanes Nielsen leggur seg út í kjakið, men greinirnar eru altíð áhugaverdar - og ofta stuttligar. Carl Jóhan Jensen hevur fleiri ferðir órógað tann bókmentliga støðuhýlin og fingið meira enn eina skolonu oman yvir seg. Savnið er greinir, fyrrilestrar og ummæli.

Bundin av undirsjónum - um yrkingarnar hjá Karsten Hoydal er heitið á stórar bók eftir Berg Hansen. Bókin er um myndir og lívsfatan í yrkingunum hjá Karsten Hoydal við serligum atliti til elementfilosofiina hjá Gaston Bachelard. Hetta er tann drúgvasta viðgerðin av pørtum av ritverkum hjá einstøkum føroyskum hövundi á føroyskum.

Mentunargrunnurin kemur við nýggjum útgávum longu í vár, eitt nú kemur eitt yrkingasavn eftir Oddfríð Rasmussen.

Onnur forløg

Nógv er eisini komið frá einstaklingum og smærri forløgum. Stiðin hevur givið út Donsk-føroysk orðabók, og triggjar bókur afturat koma frá forlagnum til jóla. Talan er um Norðlandsliðurin eftir Peter Dass og Julius Cesar eftir William Shakespeare. Aksel Tórgarð tyddi báðar. Umfram kemur Føroyar á einum vegamoti eftir Zcharias Wang. Hövundurin leggur úrlitini av gransking síni fram á ein nágreiniligan hátt, sum samstundis er lættur at skilja hjá øllum, sum hava áhuga fyri tí, sum upp kemur á hesum vegamoti í søgu tjóðarinnar.

Tann einasta bókin, ið er komin frá forlagnum Sprotanum í longri tíð, er Sagnarslóðir fram við strendur. Bókin ger ferð úr

landi sámannna fyrri eystan til strendur inuita fyrri vestan, og frásagnirnar vísa vegin. Úrlitið av hesari ferðini eru søgur úr fimm mentanarsamfeløgum: tí sámska, tí norðurnorska, tí føroyska, tí íslenska og tí grønlandska. Bókin hýsir søgum, sum leingi hava livað og framvegis liva á brimandi ströndunum, ið randa alt Norðuratlantshav. Listafólk úr teimum fimm mentanum hava myndprýtt søgurnar. Fyrr í ár gav Sprotin út bókina Hugtøk úr Bókmentafroði eftir Turið Sigurðardóttir.

Fjórða bókin um føroyingar, ið fóru til Grønlands at royna eydnuna Teir tóku land eftir Jógvan Arge er komin. Við sínum leikandi frásøgstíli sigur hövundurin frá tíðini í Grønlandi, og nógvar myndir stuðla upp undir frásøgnina.

Ferðin um bláu gongu-stjørnuna er heitið á bók eftir sjófaran Duritu Holm. 21 ára gomul legði hon til havis við seglbátinum Salka Valka, og hon sigldi í try á kring knottin. Hetta er søgan um sigling, fjarskotin lond, kærleika og at gerast mamma á leiðini. Fjórða og seinasta bókin um kirkjurnar í Føroyum Nýggjari kirkjurnar eftir J. P. Gregoriussen og aðrar hövundar kemur eisini út í hesum árinum. Forlagið Tungulit gevur út bókina Tráðarbókin eftir Eyðun Andreassen. Hetta er

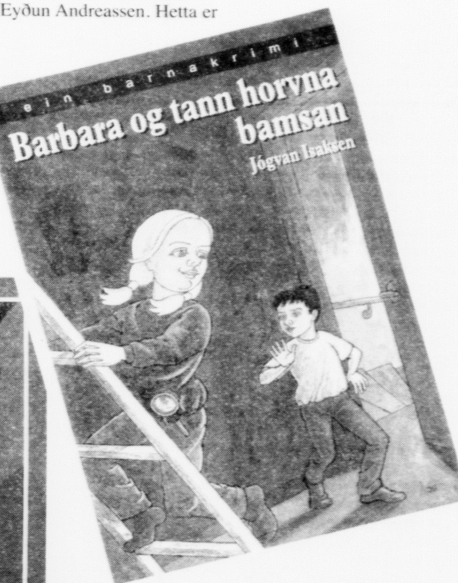
útgáva av kvæðabókini, sum Tróndur á Trøð í Skálavík byrjaði at skriva upp í 1865. Heimamissionsforlagið gevur út bókina Hon fór út eftir Snorra Brend. Bókin er frásøgnin um ungu Katju Lamhauge, sum fekk kall at gerast trúboðari, og sum fylgir kallinum.

Hetta er bert eitt lítið úrval av bókunum, ið kunnu væntast at vera við í stóru jólasøluni í ár. Í hesum mánaðinum geva bókahandlarnir í Føroyum út yvirlit, Bókajól 99, ið gevur teim áhugaðum eina hylling av, hvat er komið út til jóla. Góð bókajól!

Teir tóku land

Føroyingar í Grønlandi

Jógvan Arge

Kápumyndir

Sagnaslóðir fram við strendur

Símun av Skarði

Tóroddur Poulsen

Speispei spei

ir, ið tóna

ingar

R

ir

R

